ILMATIETEEN LAITOS

LAUSUNTO

12.5.2025 260/03.00.01/2025

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Lausuntopyyntö 30.4.2025, VNS 2/2025 vp

Ilmatieteen laitoksen lausunto VNS 2/2025 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2026-2029

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Ilmatieteen laitokselta lausuntoa koskien vuosien 2026-2029 julkisen talouden suunnitelmaa. Ilmatieteen laitos on perehtynyt aineistoon ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Kehyskokonaisuuden valmistelussa on huomioitu Ilmatieteen laitoksen palvelukyvyn ja toiminnan kannalta keskeiset asiat pääosin hyvin. Lakisääteisten tehtävien hoitaminen ja toiminnan kehittäminen esitetyllä resurssitasolla ei kuitenkaan onnistu ilman tehtävien karsimista.

Ilmatieteen laitos tukee toimia julkisen talouden sopeuttamiseksi, mutta kiinnittää samalla huomiota siihen, että sille aiemmin kohdistettu tuottavuusohjelman määrärahaleikkaus on Suomen sektoritutkimuslaitosten suurimpia prosentuaalisesti. Tilanteesta tekee laitokselle vielä vaikeamman se, että budjettirahoitusta tarvitaan kattamaan Suomen, ei Ilmatieteen laitoksen, jäsenmaksut useissa kansainvälisissä organisaatioissa. Vuonna 2024 n. 19% Ilmatieteen laitoksen talousarviorahoituksesta käytetään Suomen jäsenmaksuihin, eikä niistä ole mahdollista tehdä vähennyksiä.

Ilmatieteen laitos kiinnittää myös huomiota siihen, että sen tuottamille palveluille ja tutkimustiedolle on yhä laajempi ja kasvava kysyntä niin yksittäisten kansalaisten, elinkeinoelämän kuin julkisen hallinnon eri viranomaisten ja päätöksentekijöiden taholta. Viime vuosien aikana etenkin turvallisuuspalveluihin liittyviä suoritteita on tuotettu huomattavasti aiempaa suuremmalla panostuksella. Ilman riittäviä toiminnan turvaavia resursseja laitos joutuu karsimaan suoritteita. Ilmatieteen laitokselle julkisen talouden suunnitelmassa osoitetut suuret säästövelvoitteet vaarantavat lisäksi laitoksen kyvyn kehittää uuden sukupolven tekoälypohjaisia sää- ja meripalveluja sekä parantaa niiden osuvuutta.

Vuosien 2026-2029 julkisen talouden suunnitelma asettaa Ilmatieteen laitokselle edellämainituista syistä haastavan lähtökohdan valmistautua pitkäjänteisesti turvallisuusympäristön muutoksen, ilmastonmuutoksen ja digitalisaation tuomiin tulevaisuuden osaamis- ja resurssihaasteisiin.

ILMATIETEEN LAITOS

Marko Viljanen
Hallintojohtaja